

‘Mijn vrienden mogen de stekker eruit trekken’

Hoe ze het doet, doet ze het, maar er zijn weinig mensen die bij het verkondigen van hun mening zoveel reacties oproepen als Catherine Keyl (70). Of het nu is als gast in een tv-programma of via haar wekelijkse *Telegraaf*-column; steevast komen er felle bewoordingen van anderen overheen. ‘Je kunt me stom vinden, maar over sommige dingen heb ik echt wel verstand. Op straat zwijg ik liever, anders krijg ik direct een knal voor m’n kop.’

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE CORNÉ VAN DER STELT

Ik spreek hier met een internationaal prijswinnares, nietwaar?

'Laat ik dat even nuanceren. Ik zit in het bestuur van Philanthropy Connections, een organisatie die is opgericht door mijn voormalig floormanager Sallo Polak. We zetten ons in voor mensen in kwetsbare situaties. We steunen lokale organisaties over de hele wereld op het gebied van educatie, huisvesting en gezondheidszorg. In Thailand ontvingen we daar onlangs als team een prijs voor en zodoende was ik daar dus bij aanwezig.'

Je bent ook net weer terug uit Zuid-Afrika. Waarom was je daar?

'Mijn vriend Peter is Zuid-Afrikaans en woont in Kaapstad. Twee maanden per jaar verblijf ik er. Het verschil met Nederland is immens, en dan vooral in de manier waarop er met elkaar wordt omgegaan. Men is er ongelooflijk aardig, vriendelijk, geduldig en behulpzaam. Laatst liep ik in een klein stadje, op zoek naar een kapper. In een lokaal winkeltje deed ik navraag naar een goede haarzaak en de verkoopster belde direct de kapper om te vragen of er plek voor me was. Zo eenvoudig, maar het maakt het leven zo aangenaam. Steeds wanneer ik terugkom in Afrika, vliegen vrienden me om de nek alsof ik honderd jaar ben weggeweest. In Nederland staan ze ook wel klaar, maar dan vooral om eerst hun eigen verhalen te vertellen. Wat ik allemaal aan de andere kant van de wereld heb meegemaakt interesseert ze niet. Iedereen is hier zo met zichzelf bezig. In Kaapstad geven de mensen nog een beetje meer om elkaar, waarschijnlijk omdat ze er niet zo godvergeten rijk zijn als wij hier. Spullen die wij weggooien bij een renovatie, daar bouwen ze in Afrika drie huizen van. Dat realiseren we ons niet. Los gezien daarvan voel ik me ook veel veiliger in Kaapstad. Aanslagen vinden tegenwoordig overal plaats, maar vandaag of morgen is Amsterdam natuurlijk aan de beurt. Daar kun je donder op zeggen.'

Waarom staan Hollanders negatiever in het leven?

'Als ik dat wist dan zou ik het je direct vertellen. Met alle economische signalen die weer op groen staan, zou je denken dat er genoeg reden is tot lachen, maar we blijven somber. Ik ben bang dat het in onze genen zit. Sterker nog, ik denk in Zuid-Afrika aan mensen te kunnen zien of ze hier vandaan komen. In een positieve omgeving met warm weer vallen klagers nu eenmaal eerder op.'

Zou je ook een relatie met Peter hebben als hij Nederlander was geweest?

'Dat denk ik wel, ja. Ik heb er lang over nagedacht waarom ik met alle geweld een partner moest hebben die aan de andere kant van de wereld woont, maar we hebben uiteindelijk gewoon heel erg dezelfde mentaliteit. Het is fijn om je levensvisie aan iemand te vertellen die je daarin aanvoelt en begrijpt. Als hij geen idee zou hebben waarmee ik bezig ben dan zou het heel ingewikkeld worden, en dat zijn relaties sowieso al. We hoeven elkaar niet te missen als we bij elkaar vandaan zijn. Ondanks het feit dat we stokoud zijn, gaan we ook met onze tijd mee en facetimen we alsof het een lieve lust is. We waarden het dat we van tijd tot tijd wekenlang zonder elkaar doorbrengen en even met niemand rekening hoeven te houden. Ik denk dat het bijna onmogelijk is om 24 uur met iemand samen te zijn, zonder elkaar een keer de hersens in te slaan. Helemaal wanneer je een creatief beroep hebt waarbij je tijd nodig hebt om te reflecteren en na te denken of je het allemaal wel goed doet. Dat gaat gewoon niet als er altijd iemand anders in de buurt is die ook je aandacht vraagt.'

Waarom rust er dan toch nog een klein taboe op lat-relaties?

'Dat komt door de burgerlijke maatschappij. Hoezo huisje, boompje, beestje? Mijn ouders deden dat ook niet en hielden toch van elkaar. Dat hele romantische ideaal van een huwelijk waarbij je intens van elkaar houdt door alleen maar bij elkaar te zijn, bestaat niet in mijn hoofd. Ja, misschien in de eerste drie maanden, maar daarna gaan we toch wel weer normaal doen, lijkt me. Je hebt in het echte leven geen pianomuziek op de achtergrond en ook de viool hoor je niet.'

Wat zijn de grootste cultuurverschillen?

'Misschien een open deur, maar toch wel het leven met de tijd. Wij Hollanders plannen zaken graag ver vooruit en willen het liefst in sep- ➤

NIEUWE REVU ONTMOET CATHERINE KEYL

Waar? In eetcafé de Gulle Graef te Hilversum.

Wanneer? Eén dag nadat Catherine terugkeerde uit Zuid-Afrika. Met een tijdsverschil van slechts een uurtje had ze geen jetlag. **Iets genuttigd?** Thee met bitterballen. Keyl: 'Ik heb die dingen in geen maanden gegeten, dus laat maar meteen even een schaalteje aankruken!'

'Ik had als jonge vrouw een fantastische baan en bouwde een prachtige carrière op. Dat was onmogelijk geweest als ik moeder was geworden'

tember al weten wat we met kerst gaan eten. In Kaapstad worden we door sommige burens pas tien minuten van tevoren gebeld met de vraag of we zin hebben te komen barbecueën. Daar gaan we dan vervolgens spontaan naartoe, waardoor je een sterk vakantiegevoel hebt. In Nederland doen we dat totaal anders en ook ik maak me er schuldig aan als ik in eigen land ben. Mijn agenda stroomt vanaf dag één alweer barstensvol. Ook zijn Zuid-Afrikanen minder direct, maar door mijn aanwezigheid is Peter juist directer geworden. Ik ben op mijn beurt weer voorzichtiger geworden, dus zo houden we elkaar goed in balans. Een goed voorbeeld is de manier waarop Peter in een restaurant kenbaar maakt wat hij wil eten. Vroeg hij voorheen nog: "Zou je het erg vinden als ik een croissant neem?" nu is het al: "Ik wil een croissant." Een miniem verschil, maar zijn dochters stonden met hun oren te klapperen. Ze wisten niet wat ze meemaakten.'

Je hebt er nu dus een aantal stiefkinderen bij, maar je bent zelf nooit moeder geworden. Spijt?

'Nee, want ik ben bewust nooit aan kinderen begonnen. Ik vind het ook ronduit belachelijk als mensen daar raar tegen aankijken. Mag ik dat alsjeblieft zelf beslissen? Ik had als jonge vrouw een fantastische baan en bouwde in de jaren daarna een fantastische carrière als journalist en programmamaakster op. Dat was onmogelijk geweest als ik moeder was geworden. Ik ben een perfectionist, dus het opvoeden van kinderen zou dan mijn volle aandacht hebben gekregen, en dat wilde ik niet. Verscheurd worden tussen je kinderen en je werk, verschrikkelijk! In een volgend leven zou ik het op dezelfde manier aanpakken, helemaal in de onzekere en rare wereld waarin we nu leven. Dat zou ik mijn kinderen niet aan willen doen. Jongeren zitten tegenwoordig in een social media-bubbel waarin ze alleen nog virtueel contact met elkaar maken en dat is beangstigend. Dan posten ze op Facebook dat ze bij de kapper zitten, waar dan vervolgens alleen maar reacties op komen in de trant van: "Oh wat leuk, hé leuk zeg, ach wat leuk, superleuk, leuk, leuk, leuk." Kennen ze ook nog andere woorden? Hele volksstammen zitten in het restaurant tegenover elkaar te appen zonder dat ze een woord met elkaar wisselen. Dat gebeuren sla ik dus liever over. Maar ach, half Hilversum is door mij opgeleid als

redacteur, producer of regisseur, dus dat zie ik dan maar als mijn nalatenschap.'

Mis je het presenteren en verslaggeven?

'Met tien uur per dag werken ben ik wel een beetje klaar, maar parttime blijf ik graag aan het werk. Zoals presentatieklussen, of te gast zijn in een tv-programma. Ik weet echter precies hoe dat gaat op die redacties. Ze lezen dat ik in Zuid-Afrika woon, dus dan bellen ze me niet meer. Het gaat in dit werk sowieso in golfbewegingen. Periodes van drukte worden afgewisseld met stille maanden, wat ook weer lekker is omdat je daardoor even afstand kunt nemen van de materie en nieuwe ideeën kunt opdoen. Journalistiek gezien zie ik het anno 2017 echter somber in met al dat nepnieuws van tegenwoordig. Je klikt die berichten toch aan om er dan pas later achter te komen dat het absolute onzin is.'

Wat voor journalist zou je nu zijn geweest?

'Ik zou enorm zijn gaan vloggen. YouTube zou mijn domein zijn geweest, omdat je nu makkelijker kunt zeggen wat je denkt. In het verleden pleitte ik al voor zaken die toen absoluut nog niet konden, maar nu gewoon bespreekbaar zijn. Daarnaast moet je als journalist bereid zijn om tot het gaatje te gaan, anders ga je maar in een supermarkt werken. Ik ben het dan ook helemaal eens met de toekenning van de World Press Photo aan fotograaf Burhan Ozbilici. Hij bleef gewoon door fotograferen nadat een jongen voor zijn ogen een Russische diplomaat doodschoot. Hij had kunnen vluchten, maar deed het niet en bleef zijn werk doen. In 1984 verkeerde Karel van de Graaf eens in een vergelijkbare situatie, toen twee Surinamers in zijn tv-programma eerst met elkaar in gevecht raakten en daarna begonnen te schieten. De regisseuse heeft daarop de camera uitgedraaid en daar begrijp ik dan weer helemaal niets van. Onvoorstelbaar! Zo absurd, waarom doe je dat? Alsof die schutters iets van die camera hadden gemerkt. Doorfilmen, vastleggen en gewoon je werk doen! Nu is al dat beeld verloren gegaan.'

Hoe ver ben jij ooit gegaan voor een item?

'Behoorlijk ver. Ik sprong ooit eens uit een traapeze voor een circusnummer, waarbij ik gemakkelijk mijn nek had kunnen breken. Achteraf vraag ik me af waar ik mee bezig was, want het was natuurlijk volkomen onverantwoord. Maar ach, ik ben ook wel een beetje gestoord af en toe. Ik hou van gekke dingen uitproberen. Ook heb ik tijdens de scheiding van Oost- en West-Europa eens reportages in het oosten gemaakt die verboden waren. Dan reisde ik af om Hayek – die de bevolking van Tsjecho-Slowakije wilde bevrijden van de Russische dictatuur – te interviewen, ➤

‘Ik ben in mijn jeugd behoorlijk gepest. Ik moet er nog steeds voor knokken om tegen mezelf te kunnen zeggen dat ik best leuk ben’

maar kreeg ik binnen de kortste keren de geheime dienst achter me aan. Ik probeerde het allemaal undercover te doen, maar er kwamen in die tijd niet zoveel mensen van west naar oost, dus ze hadden me meteen in de gaten. Van die foute James Bond-schurken met van die lange leren jassen aan. Het had niet veel gescheeld of ik was er in de gevangenis beland.’

Waar ligt je grens?

‘Bij dat wat mijn lichaam aan kan. Ik ben er voorstander van om drank- en drugsmisbruik aan te pakken in praatprogramma’s op televisie, maar niet om het zelf uit te proberen zodat ik er nog beter over mee kan praten. Wat dat betreft lees ik me wel in en ligt daar dan mijn grens. Ik ben namelijk als de dood dat ik zo’n pilletje of poedertje lekker ga vinden en dan nog meer wil. Daarin vertrouw ik mezelf te weinig. Ik vind het al moeilijk genoeg om af en toe een glaasje te laten staan, laat staan dat spul. Maar het erover hebben moet zeker kunnen en dat heb ik in mijn vroegere programma’s ook wel gedaan. Je hoort weleens dat advocaten, mensen uit het bankwezen en doktoren allemaal coke gebruiken. Vreselijk, je moet er toch niet aan denken te worden opengesneden door iemand die net een lijntje gesnoven heeft? En als je vooraf al weet wat de consequenties van drugsgebruik kunnen zijn, namelijk dat al je emoties tachtig keer over de kop gaan, dan ben je toch stapelgek als je eraan begint? Vandaag hoorde ik over vier mensen die zelfmoord hebben gepleegd, waarvan één een jonge vader van 35 was. Hij kon het leven niet meer aan en besloot zichzelf door z’n kop te schieten. Daar lig je dan en daar staat verderop je gezin een beetje te rouwen. Alleen maar omdat je niet zonder dat spul kon.’

Je bent een enorme flapuit in je mening over anderen. Dat zal je niet altijd in dank worden afgenomen...

‘Ik spreek mijn hart uit omdat ik altijd zo eerlijk en transparant mogelijk wil zijn, en omdat ik een goed product wil afleveren. Of dat nu een column is voor de krant of een tv-programma: het moet perfect zijn.’

Waar komt dat vandaan?

‘Ik denk uit mijn jeugd, waarin ik behoorlijk gepest ben. Ik had niets te zeggen en daar heb ik tot op de dag van vandaag last van. Ik moet er nog steeds voor knokken om zelfvertrouwen op te bouwen en tegen mezelf te kunnen zeggen dat ik best leuk ben. Ook al ben ik dan spontaan en een enorme flapuit. Dat zal dan een manier zijn om er nu mee om te gaan. Wanneer mensen om mijn mening vragen, stel ik ze vaak eerst de wedervraag: weet je zeker dat je ‘m wilt horen? Ik kan namelijk nogal recht voor z’n raap zijn. *What you see is what you get*. Aan de andere kant weten mensen daardoor ook wat ze aan me hebben en als ik je als vriend eenmaal in mijn hart heb gesloten, dan kom je er ook nooit meer uit. Maar ik geef toe: ik zeg soms dingen die ik ach-

teraf beter voor me had kunnen houden. Dat is het nadeel van mijn spontaniteit. Door Peter leer ik echter dat ik mijn punt ook kan maken door dingen soms op een andere, ietwat aardigere en subtielere manier te brengen. Zeggen waar het op staat is niet altijd handig.’

En toch doen mensen dat vaak wel tegenover jou, wanneer je weer eens ergens een uitspraak doet.

‘Maar dat komt vooral omdat je, met name door social media, heel gemakkelijk je mening het internet op kunt slingeren zonder er ook maar één seconde over na te denken. Daar ga ik me echt niet over opwinden. Je kunt namelijk veel van mij zeggen, en mensen mogen me stom vinden of te dik, maar niet dat ik geen verstand heb van televisie maken. Daar mag ik dus af en toe best iets over zeggen, zonder dat ik dan meteen aan zo’n programma moet of wil meewerken. Ik zie nog steeds precies waar alle fouten zitten en kan uitstekend analyseren en corrigeren. Als ik daar dan iets over schrijf in mijn column, dan is meestal de eerste reactie: wat verbeeld je je wel niet, trut! Best raar aangezien ik toch dertig jaar ervaring heb als programmamaker. Of wat te denken van die middag dat ik bij een bushokje stond en de prachtige jurk van een Marokkaans meisje eens goed bekeek, maar binnen de kortste keren “Kijk verdomme voor je, anders ram ik je voor je kop!” naar m’n hoofd geslingerd kreeg. Ik zeg dan natuurlijk niets meer omdat ik anders die knal daadwerkelijk krijg, maar eigenlijk is het zo’n meisje die van haar ouders een corrigerende tik hoort te krijgen. Dat durven ze echter niet meer en dus denkt dat soort tieners dat hun gedrag normaal is.’

Je zou het jezelf dan een stuk gemakkelijker kunnen maken door te stoppen met je Telegraaf-column.

‘Als ik dat doe dan laat ik mezelf monddood maken. Ik geniet nog ontzettend van dat platform en doe, in tegenstelling tot een tweetje van 140 tekens, nog wel gewoon mijn research voor zo’n column. Zo beschreef ik laatst eens die biografie van koningin Juliana, maar niet voordat ik eerst dat hele boek daadwerkelijk gelezen had. Vooraf dacht ik nog: waarom zou ik het lezen? Wat kan mij het schelen dat ze zo’n waardevol huwelijk had. Achteraf ben ik toch blij dat ik eraan ben begonnen, want het bleek een ontzettend goed en interessant geschreven geschiedenisverhaal uit een tijd waarin de koninklijke familie nog echt onaantastbaar was. Dat is nu helemaal niet meer zo.’

Iets anders, je bent in oktober 70 geworden. Is dat een dingetje voor je?

‘Het is niet meer dan een getal waarbij je dingen goed geregeld moet hebben. Vanwege mijn leeftijd heb ik bijvoorbeeld mijn testament goed vastgelegd, om te voorkomen dat mensen na mijn dood ruzie gaan maken om m’n erfenis. Ik heb nu zwart op wit staan wie wat krijgt, dus dat zijn we dan alvast voor. Ook heb ik mijn levens-testament opgesteld, waarin staat dat mijn vrienden of familie er de stekker uit mogen trekken als ik niet meer zelf kan nadenken.’

Is het raar om te beseffen dat je gemiddeld nog maar een jaar of tien hebt?

‘Ik realiseer me heel goed dat het zomaar over kan zijn. Als ik mazzel heb pas over een jaar of vijftien, maar het zou ook over dertien of tien jaar al over en uit kunnen zijn. En tien jaar is heel kort. Daarom heb ik dat levenstestament ook opgesteld. Ik wil niet tot mijn honderdste ergens bibberend in een bed liggen zonder dat ik nog weet wie ik ben. Al is het alleen maar omdat ik dat ook asociaal zou vinden. Waarom zou je me in godsnaam in leven houden als ik niks meer beteken? Iedereen moet zelf bepalen hoe zijn of haar toekomst eruitziet en als je het fantastisch vindt om twintig jaar kwijnend in een bejaardentehuis te zitten dan moet je dat vooral doen, maar ik kies daar niet voor. Voordat ik tussen zes plankjes lig wil ik de Galapagos-eilanden nog gezien hebben, omdat daar allemaal bijzondere beesten rondlopen die je nergens anders ter wereld ziet. Die cruises zijn echter 8000 euro per week dus ik moet eerst nog even uitvogelen hoe we dat gaan doen. Door mijn leeftijd denk ik echter wel sneller: nu moet het gebeuren, want ik weet niet hoe ik er over vijf jaar bij zit. Vorige week kreeg een vriend van pas 58 jaar oud te horen dat hij binnenkort aan asbestkanker zal sterven, dus ik mag me alleen maar gelukkig prijzen dat ik nog steeds ouder mag worden. Gezond van lichaam en helder van geest.’ ✕